ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2012 йил "26"декабрдаги "507" - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

РЕЖИССЁРЛИК САНЪАТИ (Турлари бўйича)

олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлари педагоглари учун малака ошириш йўналишининг ўқув дастури

Тошкент – 2012

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАҲБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти ҳузуридаги педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2012 йил “25” декабрдаги 4 -сонли баёни билан маъқулланган.

Тузувчилар: ЎзДСМИ профессор-ўқитувчилари, сан.ф.н., доц. М.Юсупова, пед.ф.н., доц. Ф.Аҳмедов,ТДПУ проф. п.ф.д., Н.А.Муслимов, ЎзМУ доценти. п.ф.н. Ф.Т.Эсанбобоев

Тақризчилар: Ўзбекистон ёшлар театри бадиий раҳбари, Ўзбекистонда ҳизмат кўрсатган санъат арбоби, доц. Н.К.Абдурахмонов, Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти “Санъатшунослик ва маданиятшунослик” кафедраси мудири с.ф.д., проф. С.Қодирова

Ўқув дастурлари Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти Илмий кенгашида тавсия қилинган (2012 йил 26 ноябрдаги 4-сонли баённома).

Кириш

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илғор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таьлим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фанни ривожлантиришнинг устивор йўналишларини, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малака ва кўникмаларни ривожлантириш назарда тутилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар тингловчилар педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнларида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларини амалда қўллай олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараёнида самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

Умумий тайёргарлик модули:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожи ва таълим–тарбия масалалари;
- Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари;
- Таълим сифати менежменти.

Умумкасбий тайёргарлик модули:

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси;
- Электрон педагогика асослари;
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат;
- Амалий хорижий тил.

Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Режиссура фанининг долзарб муаммолари;

- Актёрлик маҳорати ва техникаси илғор йўналишлари;
- Саҳна ҳаракати ва замонавий пластика.

Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Режиссура фанларини ўқитиш методикаси инновациялари;
- Режиссура фанларини ўқитишда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш.

Танлов фанлари модули.

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари “Режиссёрлик санъати (*Турлари бўйича*)” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари “Режиссёрлик санъати (*Турлари бўйича*)” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари, амалий хорижий тил, хорижий таълим тажрибаси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, таълим соҳасида давлат сиёсати ва бошқа қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларни;
- “Таълим тўғрисида”ги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва бошқа қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши, моҳияти ва аҳамиятини;
- мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини;
- таълим тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишларини;
- таълим тизимида мулоқот ва коммуникатив жараёнларнинг шакл ва қонуниятларини;
- педагогик жараёнлар қонуниятлари ва шахсни ўқитиш, тарбиялаш, ривожлантиришнинг замонавий назарияси ва технологияларини;
- таълим соҳасидаги инновацияларни;

- жамиятни ва таълимни ахборотлаштириш технологияларини;
- педагогика ва психологиянинг сўнгги ютуқларини;
- мутахассислик фанларини ўқитишдаги илғор хорижий тажрибаларни;
- ўқитувчининг инновацион фаолиятини;
- Республикада режиссёрлик санъати фанлари сохасида олиб борилаётган илмий тадқиқотлар ва уларнинг натижаларини;
- жаҳон режиссура мактаблари, уларнинг новаторлик ва анъанавийлик меъзонларини;
- К.С.Станиславский илмий меъросига янгича қарашларни;
- Европа мамлакатлари режиссурасининг оммабоп йўналишларини;
- режиссура фанини ўқитиш модернизацияларини;
- замонавий талабдаги машғулотларни яратиш ва олиб бориш меъзонларини;
- машғулотларнинг самарадорлигини ошириш омилларини;
- инновацион технология ва услублардан фойдаланишни;
- машғулотларнинг кўп вариантлилиги ва натижани тахмин қилиш имкониятларини;
- фанни ўргатиш замонавий техникалардан фойдаланиш усулбиётини;
- кўргазмали қуроллар яратиш технологиясини;
- замонавий саҳна ва экран томошаларида бадиийлик ва ҳаётий ҳақиқат кўринишларини;
- яхлит образ яратиш услубиётини
- бадиий асардаги образларнинг замонавий таҳлил услубларини
- маълумотлар асосида бадиий тўқима шакллантириш усулларини;
- саҳна асарининг томошавийлигига эришиш услубиётини;
- бош ғояларининг томошабинларга етказиш ва бадиий эстетик тарбиялаш воситаларини;
- профессионал меъзонлар ва уларга уйғунликнинг асосий шартларини;
- актёрлик маҳоратида пайдо бўлаётган оқим ва йўналишларни;
- бошқа фан ютуқларидан фойдаланиш услубларини;
- актёрлик санъатининг янги босқичларини;
- фанни ўқитишда амалиёт билан узвий боғлиқликда ташкил этиш асосларини;
- замонавий таълим методларини;
- электрон педагогика асосларини;
- педагогик маҳорат асосларини **билиши** керак.

Тингловчи:

- таълим-тарбия жараёнлари мақсадига эришишда муассасанинг фаолиятини таъминлаш;
- таълим-тарбия жараёнларини ривожлантиришга қаратилган инновацияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;
- қабул қилинган қарорларнинг натижасини баҳолаш ва башоратлаш;

- таълим сифатини назорат қила олиш;
- ўқув-методик ҳужжатларни ярата олиш;
- таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;
- педагогик фаолиятга инновацияларни татбиқ этишнинг самарали шаклларини;
- замонавий педагогик технологияларни таълим жараёнига татбиқ этишни;
- виртуал лаборатория ишларини яратиш ва қўллаш;
- хорижий тилдаги манбалардан педагогик фаолиятда фойдалана олиш;
- электрон ўқув материалларини яратиш технологияларини билиши ҳамда улардан таълим жараёнида фойдаланиш;
- педагогларда касбий компетентликни такомиллаштириш жараёнида ўз-ўзини ривожлантиришга бўлган онгли эҳтиёжни шакллантириш;
- шахсий педагогик ва методологик маданиятни ривожлантириш;
- саҳна ҳаракати ва ундаги замонавий йўналиш ва услубларидан фойдаланиш;
- эришилган ютуқларнинг ижобий мослашув метод ва воситаларидан фойдаланиш;
- талабаларга индивидуал тарзда замонавий пластика унсурларини сингдириш;
- талабанинг пластикаси ва саҳнадаги ҳаракатини шакллантириш;
- пластик ва хореографик дастурларида замонавий пластика унсурларидан фойдаланиш;
- уларнинг миллий пластика унсурлари билан омихталаш;
- талабада ижод қилиш, ижодий изланиш жараёнларини йўлга қўйиш;
- Мари Монтесори услубидан фойдаланиш;
- тренинг ва семинар-тренингларни ташкил этиш;
- муштрадаги янгиликларни амалиётда қўллаш;
- замонавий режиссура мактаблари тажрибасини ўзлаштириш;
- Европа мамлакатларида фанни ўқитиш методикаларини ижобий натижаларидан фойдаланиш;
- “Режиссура” фанида рўй бераётган инновацияларни амалиётга тадбиқ этиш;
- фан ўқитилишини такомиллаштириш;
- ўзгаришлар ижобий натижаларидан фойдаланиш;
- янги усул ва услубларни кашф этиш;
- анъанавий таълим тизимини бойитиш ва модернизациялаш;
- таълим сифатининг ижобий ўзгартиришига;
- олиб борилаётган илмий изланишлар ва тадқиқотлар натижаларидан фойдаланишни;
- фандаги модернизация ва ўзгаришларнинг амалиётда фойдаланиш услубларини эгаллаб олиш ва мазмун-моҳиятини етказа билишни;
- таълим жараёнини ташкил этиш ва бошқариш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- педагогик мониторинг олиб бориш;
- психологик-педагогик диагностиканинг замонавий методларидан фойдаланиш;
- мутахассислик фанларидан инновацион ўқув машғулотларини лойиҳалаш, амалга ошириш, бахолаш, такомиллаштириш;
- педагогик технологиялардан фанни ўқитишда қўлланиш;
- “Ақлий хужум”, “музёрар” ва “кластер” усулларининг режиссура фанини ўқитиш фойдаланиш;
- дидактик манбаларни яратиш;
- кўргазмали қуроллардан фойдаланиш;
- ўқитувчининг шахсий ахборот базасини яратиш;
- ахборот доскасини яратиш;
- шахсий ахборот манбаъ базасини яратиш ва ундан фойдаланиш;
- мутахассислик фанларини ўқитишнинг дидактик таъминотини яратиш;
- коммуникатив вазифаларни хал этиш технологиялари, касбий мулоқот усулларидан фойдаланиш, ҳамкорлик ишларини олиб бориш **малакаларига** эга бўлиши зарур.

Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Модулларни ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гуруҳларда ишлаш каби интерфаол методлардан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Малака ошириш жараёни 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкламаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

“Режиссёрлик санъати (*Турлари бўйича*)” малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби мазмуни

I. Умумий тайёргарлик модули

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожи ва таълим–тарбия масалалари.

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндошувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимой ҳаётини

сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. Тараққиётнинг "Ўзбек модели"нинг ишлаб чиқилиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истиқболлари.

Демократик жамият қуришда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти унинг муҳим шарти эканлиги. Мамлакатда демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидаги замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари, умумдемократик принципларга асосланиш, миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги Қонуни, "Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури", Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фан дастурлари, Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

1.3. Таълим сифати менежменти.

Умумий сифат менежменти тушунчаси, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва босқичлари. Таълим сифатини юксалтириш воситалари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёни сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳияти. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битирувчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. ОТМларнинг рейтинги. Ўқитувчи илмий фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари. Ўқитувчининг маънавий-ахлоқий фаолиятини баҳолаш мезонлари. Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчининг услубий рейтинг баҳосини

аниқлаш тартиби. Таълим жараёнини баҳолаш усуллари ва технологияси. АРМ ва кутубхона хизматини баҳолаш. Талабанинг «лавозим имконияти»ни баҳолаш услубиёти. Битирувчи талабаларнинг лавозим имконияти бўйича сифат тоифалари ва белгилари. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

II. Умумкасбий тайёргарлик модули

2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.

Олий таълим педагогикаси ва психологияси фанининг долзарб муаммолари. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

2.2. Электрон педагогика асослари.

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча, ахборот – коммуникация технологиялари воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш. Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий комуникацион технологиялар. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялар, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш, ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари, электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби, таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилар, ташувчилари. Ўқитишнинг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишнинг дидактик принциплари. Ўқитишнинг интерфаол технологиялари.

2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информацион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогга қўйилаётган замонавий талаблар, дидактик воситалар ва улардан фойдаланиш. Ўқитиш методлари. Маъруза, амалий дарс, лаборатория ва семинарларда ўқитиш технологиялари лойиҳалаш методи. Кейс стади талабаларни кичик гуруҳларда ишлашини ташкил этиш. Педагогик мулоқот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилиятлари. Касбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутқ техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараённи технологик лойиҳалаштириш.

2.4. Амалий хорижий тил

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва мулоқотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг Европа системаси (CEFR) ва унинг асосий даражалари. Сўз бирикмалари атрофида мулоқот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишда, бўш вақтларда бўладиган суҳбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий мулоқот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид мулоқот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўникмаси. Фикрни равон ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий ғоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

III. Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули

3.1. Режиссура фанининг долзарб муаммолари.

Режиссура фанини ўқитиш модернизациялари. Замонавий талабдаги машғулотларни яратиш ва олиб бориш меъзонлари. Машғулотларнинг самарадорлигини ошириш омиллари. Инновацион технология ва услублардан фойдаланиш. Машғулотларнинг кўп вариантлилиги ва натижани тахмин қилиш имконияти. Фанни ўргатиш замонавий техникалардан фойдаланиш. Кўргазмали қуроллар яратиш технологияси.

3.2. Актёрлик маҳорати ва техникаси илғор йўналишлари.

Актёрлик маҳорати фанининг мақсади. Саҳна ва экран томошаларида бадиийлик ва ҳаётий ҳақиқат. Яхлит образ яратиш услубиёти. Бадиий асардаги образларнинг таҳлили. Маълумотлар асосида бадиий тўқима шакллантириш усуллари. Саҳна асарининг томошавийлигига эришиш услубиёти. Бош ғояларининг томошабинларга етказиш ва бадиий эстетик тарбиялаш воситаси. Профессионал меъзонларга уйғунлик. Актёрлик маҳоратида пайдо бўлаётган оқим ва йўналишлар. Уларнинг турлари ва қоришиқ жанрлари. Бошқа фан ютуқларидан фойдаланиш. Актёрлик санъатининг янги босқичлари. Бадиий таъсирчанликнинг янги чўққилари. Фанни ўқитишда амалиёт билан узвий боғлиқлик.

3.3. Саҳна ҳаракати ва замонавий пластика.

Саҳна ҳаракати ва ундаги замонавий йўналиш ва услублар. Улар эришган ютуқларнинг ижобий мослашув метод ва воситалари. Замонавий пластика унсурлари. Талабаларга индивидуал тарзда уларни сингдириш маҳорати. Талабанинг пластикаси ва саҳнадаги ҳаракатини шакллантириш услубиёти. Пластик ва хореографик дастурларида замонавий пластика унсурлари. Уларнинг миллий пластика унсурлари билан омихталиги. Талабада ижод қилиш, ижодий изланиш жараёнларини йўлга қўйиш.

IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули

4.1. Режиссура фанларини ўқитиш методикаси инновациялари.

Замонавий режиссура таълими. Мари Монтесори услуби. Тренинг ва семинар-тренингларнинг унумдорлиги. Муштрадаги янгиликлар ва уларнинг композицияси. Замонавий режиссура мактаблари. Европа мамлакатларида фанни ўқитиш методикалари. “Режиссура” фанида рўй бераётган инновациялар. Фан ўқитилишининг такомиллашиши. Ўзгаришлар ва уларнинг ижобий натижаларидан фойдаланиш. Янги усул ва услубларнинг кашф этилиш тенденциялари. Анъанавий таълим тизимининг бойиши ва модернизациялашиши. Таълим сифатининг ижобий ўзгаришига ҳизмат қилувчи омиллар.

4.2. Режиссура фанларини ўқитишда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш.

Педагогик технологияларнинг фанни ўқитишда қўлланилиши. “Ақлий хужум”, “музёрар” ва “кластер” усулларининг режиссура фанини ўқитишда қўл келиши. Дидактик манбаларнинг яратилиш меъзонлари. Улардан фойдаланиш услублари. Ўқитувчининг шахсий ахборот базасини яратиш

услублари. Ахборот доскасини яратиш ва ундан фойдаланишнинг ижобий натижалари.

V. Танлов фанлари модули

Таълим соҳалари йўналишлари бўйича тингловчиларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб олий таълим муассасаси ҳузуридаги тармоқ марказлари танлов фанлар модулининг таркибий қисми ва мазмунини белгилайди.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар олий таълим тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услубий фаолиятни моделлаштириш ҳамда олий таълим педагогикаси ва психологияси, электрон педагогика асослари, таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, амалий хорижий тил, актёрлик маҳорати фанлари ва уларни ўқитишнинг долзарб муаммолари ҳамда замонавий концепцияси, режиссёрлик маҳорати ва техникаси илғор йўналишлари, улардан амалиётда фойдаланиш услубиёти, инновацияларнинг амалиётга тадбиқ қилинишида миллий ҳусусиятларнинг эътиборга олиниши, машқ ва тренингларда ҳар тарафлама қамраб олиш ва индивидуаллик меъзонлари, мутахассислик фанлари машқ ва тренингларини модернизациялаш, саҳна ҳаракати ва замонавий пластика унсурларидан саҳналаштириш жараёнида фойдаланиш услублари, мутахассислик фанларини ўқитиш методикаси инновациялари, улардан фойдаланиш, режиссура фанини ўқитишда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш, илғор хорижий педагогик тажрибалар мавзулари доирасида олиб борилади. Амалий машғулотлар замонавий дидактик таъминот ва лаборатория жиҳозларига эга бўлган аудиториялар ва маҳсус таъминланган ижодий устахоналарда, маданият ва санъат муассасаларида ҳамда Интернет тармоғига уланган компьютер синфларида ташкил этилади.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Тингловчи мустақил ишни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Реферат (модулга ажратилган соатлар ҳажмидан келиб чиқиб белгиланади).
- Тақдимот (танланган мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фани бўйича ўқув-дидактик материаллар тайёрлаш.
- Мутахассислик фани бўйича машғулотлар ишланмаларини лойиҳалаш.
- Даражали тестлар банкини яратиш.
- Кейслар банкини яратиш.
- Ижодий топшириқлар ишлаб чиқиш.

Мустақил иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб уни бажаришда қуйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул варағи;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни мутоала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарсликларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- касбий педагогика муаммолари;
- интернетда мавзуга оид маълумотларни излаш ва мутоала қилиш;
- малака ошириш курси давомида мустақил дарс олиб бориш;
- дарснинг маърузаси, тарқатма материаллари, технологик харитасини тайёрлаш;
- касбий педагогиканинг услубий таъминоти муаммолари;
- педагогик фаолиятда анъанавийлик ва инновациялар;
- ўзбек педагогик услубиёти ва унинг модернизацияси.

Мустақил иш мазмуни ва шакли йўналиш таркибидаги модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилиши ва ўзгартирилиши мумкин.

Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари:

1. Режиссура фанининг ривожланиш жараёнлари ва воситалари.
2. Режиссура фанини ўқитишда инновацион педагогик фаолият назарий асослари.
3. Педагогик технологиялардан режиссёрлик маҳорати фанини ўқитишда фойдаланиш услублари.
4. Режиссёрлик маҳорати фанини ўқитишда ҳорижий мамлакатлар тажрибалари.
5. Замонавий педагогик технологиялар орқали мутахассислик фанларини ўқитишни лойиҳалаш.
6. Компьютер тармоқлари.
7. Талабада режиссёрлик маҳорати йўналиши бўйича илмий изланишлар олиб бориш кўникмаларини яратиш методикаси.
8. Тадқиқотли топшириқлар методи.
9. Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари.
10. Режиссура фанининг дидактик таъминоти.

11.Ахборот – коммуникация технологиялари воситалари ва уларни таълим жараёнида қўллаш имкониятлари.

12. Якка тартибдаги машғулотлар-мутахассислик таълимини ташкил этиш шакли сифатида.

13. Таълимни ташхис этиш.

15. Тарбия тамойиллари.

16. Электрон ўқув-методик материаллар мажмуаси, унинг тузилмаси ва таркиби.

17. Талабада ижодий потенциальни аниқлаш услублари.

18. Талабанинг шаҳсий камолоти мониторингини олиб бориш услубиёти.

19. Ўзбек режиссураси тарихи.

20. Ижодий изланиш жараёнлари ҳақида.

21. Бадиий тўқима ҳаёти ҳақиқат уйғунлиги.

22. Актёр билан ишлаш услубиёти.

23. “Агарда” ва “берилган шарт-шароитларда фаолият юритиш”нинг замонавий машқ ва услублари.

24. Ролни тахлил қилиш жараёнини бошқариш услублари.

25. Рассомнинг тасвирий-бадиий образ яратишда илмий изланишларини бошқариш.

Дастурнинг информацион-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот технологияларини кўлланилиши назарда тутилган:

- модулларнинг барча маърузалари бўйича замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли тақдимот тайёрлаш;
- амалиётдаги мутахассислар билан услубий учрашувлар уюштириш;
- замонавий саҳна ва экран асарларини томоша қилиш ва режиссёрлик маҳоратини тахлил қилиш;
- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-комуникация технологияларидан кенг фойдаланиш;
- тингловчиларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштириш назарда тутилган.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
2. И.А.Каримов. Ўзбекистон миллий истиқлол, истеъдод, сиёсат, мафкура, 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
3. И.А.Каримов. Биздан обод ва озод ватан қолсин, 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. И.А.Каримов. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир, 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. И.А.Каримов. Бунёдкорлик йўлида, 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. И.А.Каримов. Янгича фикрлаш ва ишлаш–давр талаби, 5-жилд.– Т.: Ўзбекистон, 1997.

7. И.А.Каримов. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлидан. 6-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
8. И.А.Каримов. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қурамиз, 7-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1999.
9. И.А.Каримов. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
10. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
11. И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсулмиз, 9-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
12. И.А.Каримов. Миллий истиқлол мафкура – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
13. И.А.Каримов. Истиқлол ва маънавият. – Т.: Ўзбекистон, 1994.
14. И.А.Каримов. Тарихий хотирасиз келажаги йўқ. – Т.: Шарқ, 1998.
15. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият”. –Т.: 2008.-176 б.
16. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
17. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Ҳалқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
18. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.:Ўзбекистон, 2000.
19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилиш чора-тадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон қарори.
21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори.
22. И.А.Каримов. “Миллий театримиз – ифтихоримиз”. Тошкент шаҳрида Академик Драма Театри янги биносининг очилиш маросимида сўзлаган нутқи. 2001 йил 30 август.
23. Б.Сайфуллаев, Ж.Маматқосимов. Актёрлик маҳорати. Т.: Фан ва технология, 2012.
24. К.С.Станиславский. “Актёрнинг ўз устида ишлаши”. Т.Хўжаев таржимаси С.Муҳамедов муҳаррирлигида. Т. Янги аср авлоди. 2010
25. Маҳмудов Ж. Актёрлик маҳорати. Тошкент, 2005 й.
26. Кристи Г. Воспитание актёра школы Станиславского. Москва, «Искусство», 1968 г.
27. Немирович-Данченко В.И. Рождение театра. М., 1989 г.

28. Ризаев Ш. Саҳна маънавияти. Тошкент, 2000 й.
29. М.Умаров. Эстрада ва оммавий байрамлар тарихи. Т.: "Янги аср авлоди". 2009.
30. Ж.Маматқосимов. "Оммавий байрамлар режиссурасида саҳна маданияти". Т.: "Фан ва технология". 2009.
31. Ф.Аҳмедов. "Оммавий байрамлар режиссураси асослари". Т.: "Алоқачи". 2008.
32. Х.Мирпўлатов. "Оммавий байрамлар режиссураси". Т.: "Чўлпон". 2008.
33. С.Турсунбоев. "Жаҳон театри тарихи". Т.: "Фан ва технология". 2008.
34. Ж.Маҳмудов, Х.Маҳмудова. "Актёрлик маҳорати асослари". Т.: ЎзДСИ босмахонаси. 2008.
35. М.Муҳамедов. "Актёрлик маҳорати асослари". Т.: ЎзДСИ босмахонаси. 2008.
36. М.Исмоилов. "Актёрлик маҳорати ва актёрлик маҳорати бўйича ўтказиладиган амалий машқлар" Т.: Ўз РФААК босмахонаси. 2007.
37. У.Зуфаров. Саҳна талқини ва таҳлили. – Т.: Мусиқа. 2007.
38. М.Исмоилов. "Оммавий байрамларда бадиий безак". Т.: Ўз РФААК босмахонаси 2007.
39. У.Қорабоев. "Ўзбек халқи байрамлари". Т.: "Шарқ" нашриёт-матбаа акциадорлик компанияси бош таҳририяти. 2002.
40. Ж.Душамов. "Оммавий тадбирлар Актёрлик маҳоратиси". Т. Ғ.Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти. 2002.
41. Р.Усмонов. Актёрлик маҳорати . – Т.: Фан, 1997
42. Ж.Маҳмудов. "Саҳна композицияси алифбоси". Т.: Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти нашриёти. 2006.
43. М.Раҳмонов., М.Тўлахўжаева., И.Мухторов. "Ўзбек миллий академик драма театри тарихи". Т.: 2003.
44. М.Қодиров. "Ўзбек театри тарихи". Т.: "Ижод дунёси". 2003.
45. Ҳ.Абдусаматов. "Драма назарияси". Т.: Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. 2000.
46. Ш.Ризаев. "Жадид драмаси". "Шарқ" нашриёти-матбаа концернининг Бош таҳририяти, 1997.
47. Шарафиддин Али Яздий. "Зафарнома". Т.: "Шарқ" нашриёт-матбаа акциадорлик компанияси бош таҳририяти. 1997.
48. М.Қодиров. "Томоша санъати ўтмишидан лавҳалар". Т.: "Фан" 1993.
49. Ҳ.Абдусаматов. "Саҳна сардори". "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси бош таҳририяти. 2003.
50. М.Қодиров. "Навоий ва саҳна санъати". Т.: "Ўзбекистон миллий анциклопедияси" Давлат илмий нашриёти. 2000.
51. "Театр" адабий-бадиий, ахборот-реклама журнали.

Интернет маълумотларн:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: www.press-service.uz
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz
3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari izohli lug'ati, 2004, UNDP DDI: Programme www.lugat.uz, www.glossaiy.uz
4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz
5. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz
6. ZiyoNET
7. http://www.teatr.ru
8. http://www.uzbekteatr.skm.uz
9. http://stanislavsky.by.ru
10. http://www.teatr-estrada.ru
11. http://www.teatr.com
12. http://www.aktor.ru
13. http://www.meyerhold.ru
14. http://www.mxat.ru
15. www.press-uz.info
16. http://www.uforum.uz/
17. Axborot resurs markazi http://www.assc.uz/
18. http://www.xabar.uz
19. www.edu.uz
20. www.pedagog.uz
21. www.tdpu.uz

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш Бош илмий-методик маркази

Директор_________________ У.Ш.Бегимкулов
"25" декабрь 2012 й.
М.Ў.

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти ҳузуридаги педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази

Директор_________________ С.А. Газиев
"____"__________________ 2012 й.
М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Таълим муассасалари бошқармаси

Бошқарма бошлиғи_________________ Ф.К.Турдиев
"_______"__________________ 2012 й.
М.Ў.